

Základní pravidla pro ukládání dokumentů

Základní pojmy

Dokument – každá písemná, obrazová, zvuková nebo jiná zaznamenaná informace, ať již v podobě analogové nebo digitální, která byla vytvořena zaměstnancem univerzity nebo byla univerzitě doručena

Analogový dokument – dokument v listinné podobě

Digitální dokument – dokument vzniklý digitálním způsobem záznamu informací. Digitální dokument není scén analogového dokumentu, pokud neprošel autorizovanou konverzí

Spis – soubor dokumentů, vzniklých při úředním jednání k jedné věci.

Elektronický systém spisové služby – informační systém určený ke správě dokumentů, dále jen ESSL

Spisový řád – vnitřní předpis stanovující základní pravidla pro manipulaci s dokumenty od doručení (resp. vzniku) až po jejich vyřazení.

– součástí je **Spisový a skartační plán** – seznam typů dokumentů roztríděných do věcných skupin s vyznačenými spisovými znaky, skartačními znaky a skartačními lhůtami

Spisový znak – jedinečné označení, které zařazuje dokumenty do věcných skupin pro účely jejich budoucího vyhledávání, ukládání a vyřazování, např. Zápisy z porad ústavů mají spisový znak A. 3. 6.

Skartační znak – označení dokumentu, podle něhož se dokument posuzuje ve skartačním řízení; na univerzitě se užívají skartační znaky:

A – dokumenty budou po uplynutí skartační lhůty navrženy k předání do archivu jako tzv. archiválie;

S – dokumenty budou po uplynutí skartační lhůty navrženy ke zničení;

Skartační lhůta – doba, během níž musí být dokument uložen na univerzitě, než dojde ke skartačnímu řízení

Spisovna – místo splňující legislativní požadavky pro ukládání, vyhledávání a předkládání dokumentů a k provádění skartačního řízení

Registratura – doplňuje spisovnu u pracovišť, které spisovnu nemají např. kancelář

Správce spisovny – pracovník určený ke správě spisovny nebo registratury, který dokumenty přebírá do spisovny nebo registratury a po uplynutí skartační lhůty dokumenty předkládá ke skartačnímu řízení

Skartační řízení – proces, při kterém se vyřazují nebo trvale ukládají dokumenty, jimž uplynuly skartační lhůty

Životní cyklus dokumentů

Životní cyklus analogového i digitálního dokumentu je stejný, liší se pouze v rovině zpracování. Digitální dokument je zpracováván v ESSL a je v něm i uložen, v případě analogového dokumentu je v ESSL pouze evidenční záznam o existenci dokumentu, ale samotný dokument je fyzicky uložen na konkrétním pracovišti.

Rozdíl mezi analogovým a digitálním dokumentem		
	Analogový dokument	Digitální dokument
Příjem, evidence, označování	Evidenční záznam v ESSL, dokument označen podacím razítkem	Evidenční záznam v ESSL, dokument přílohou záznamu.
Rozdělování a oběh	Předání dokumentu i evidenčního záznamu v ESSL	Předání evidenčního záznamu v ESSL spolu s digitálním dokumentem jako přílohou
Vyřizování, vyhotovování a odesílání	Pro odesílaný dokument vytvořen evidenční záznam v ESSL s číslem jednacím. Vytváříme stejnopis odeslaného dokumentu	Pro odesílaný dokument vytvořen evidenční záznam v ESSL s číslem jednacím. Dokument uložen jako příloha záznamu
Uchovávání a ukládání	Evidenční záznamy v ESSL předány do elektronické spisovny. Dokumenty předány do fyzické spisovny nebo registratury na základě Předávacího protokolu	Evidenční záznam v ESSL spolu s přílohou dokumentu předán do elektronické spisovny v ESSL
Vyřazování (skartace)	Předložení dokumentů a evidenčních záznamů v ESSL suplující žádost o skartační řízení	Předložení evidenčních záznamů v ESSL spolu s přílohami – digitálními dokumenty

Některé analogové dokumenty nemusí být evidovány v ESSL, jelikož to jejich charakter nevyžaduje. Seznam těchto dokumentů je součástí Spisového řádu MENDELU – Směrnice rektora 5/2020, příloha č. 2. V ESSL nejsou evidované ani dokumenty vzniklé před 1. 1. 2021. Pro tyto dokumenty ale platí stejná zákonná pravidla označování a vyřazování jako pro dokumenty evidované v ESSL viz další části.

Na co nezapomínat před ukládáním dokumentů

Příjem, evidence a označování dokumentů

Přiřazení zpracovatele, pokud již není doplněn

U evidenčního záznamu v ESSL doplnit spisový znak a další chybějící údaje

Přiřadit dokument do existujícího spisu anebo založit spis nový

Rozdělování a oběh dokumentů

Dokument musí být na jiné pracoviště anebo pracovníka vždy předán spolu s evidenčním záznamem v ESSL, kde je zaznačeno, kde se dokument v daný čas nachází anebo nacházel

Pokud je dokument v ESSL předán do jiného spisu, změní se jeho číslo jednací podle nového spisu. I po přečíslování je ale dokument dohledatelný podle starého čísla.

Vyřizování, vyhotovování a odesílání dokumentů

Zpracování dokumentu dle agendy pracoviště

Vyřízení příchozích a vlastních dokumentů:

- Vytvořením odpovědi => odeslání
- Postoupení
- Vzetí na vědomí
- Záznamem na dokument

U odesílané pošty vyhotovujeme originál a stejnopis originálu, který zůstává na univerzitě. Stejnopis není prostá kopie. Jedná se o dokument, který má stejný obsah jako originál a je podepsán stejnou osobou.

Uchovávání a ukládání dokumentů

Uzavírání spisů

Po vyřízení spis v ESSL uzavřeme, což je podmínkou pro předání spisu do spisovny.

Jak? Prostřednictvím ESSL, změna stavu všech dokumentů ve spisu na "připraveno k předání do spisovny" (Viz [Návod ESSL – Uzavírání spisů a předání do spisovny](#))

Kdy? Po vyřízení dané záležitosti spisu anebo po ukončení roku. Příklady:

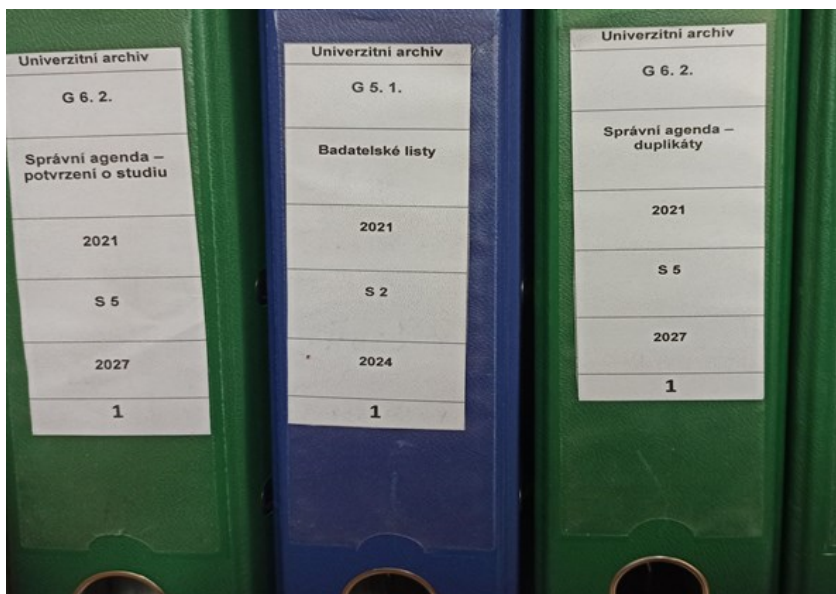
- Vyřízení dané záležitosti – ukončení řízení (právní, výběrové), vyřízení žádosti o stipendiu apod.
- Po ukončení roku – Faktury 2021, Porady ústavu 2021, Korespondence 2021

Popisování spisů

Analogové spisy jsou popsány při zpracování dokumentů, nejpozději před předáním do spisovny stejnými spisovými znaky jako evidenční záznamy v ESSL. Vzor označení šanonů zde: <https://archiv.mendelu.cz/26668-formulare-a-tiskopisy>, ale může být označeno i jinak, např. fixou. Popis musí obsahovat název pracoviště, označení dokumentu, časový rozsah dokumentů ve spisu, spisový znak, skartační znak a lhůta, rok předání do archivu.

V ESSL jsou evidenční záznamy spisovými znaky popisovány ihned po vzniku dokumentu. Zpracovatel případně upraví, pokud je dokument označen chybně.

MEND1001171530	UMI/4238/2021-8 spis UMI/4238/2021-1 PEVA II příletupy	08.10.2021 08.11.2021	Moravský zemský archiv v Brně, Palachovo náměstí 1/723, 62500 Brno	Administrace operátorů IS PEVA II v prostředí PROD - Mendelova univerzita v Brně	910 Pavel Zálešák	13.10.2021	A.6.1. A/5	vyřízeno, k uzavření	
MEND1001171382	UMI/6498/2021-30-1 spis UMI/6498/2021-1 Skartační řízení 2021	07.10.2021 07.10.2021	vlastní záznam	Protokol o výběru archiválií ve skartačním řízení - ústav lesnické a dřevařské ekonomiky a politiky	910 Pavel Zálešák	07.10.2021	G.4.1. A/5	vyřízeno, k uzavření	
MEND1001171181	UMI/10347/2021-3 spis UMI/10347/2021-1 Korespondence MIV AS 2021	06.10.2021 03.11.2021	Ministerstvo vnitra, Nad Štolou 3/936, 17000 Praha 7	Zádosť o vyřazení z NAD	910 Pavel Zálešák		A.6.2. S/5	vyřízeno, k uzavření	

Spisové znaky, skartační znaky a lhůty najdete v příloze Spisového řádu – Spisový a skartační plán

Spisový znak	Skartační řízení	Skartační a mimoskartační návrhy a protokoly	konec příslušného roku	Rektorát - Univerzitní archiv	A	5
G. 4. 1.	Skartační řízení	Skartační a mimoskartační návrhy a protokoly	konec příslušného roku	Rektorát - Univerzitní archiv	A	5
G. 5. 1.	Badatelna	Badatelské listy	konec příslušného roku	Rektorát - Univerzitní archiv	S	2
G. 5. 2.		Kniha návštěv	konec příslušného roku	Rektorát - Univerzitní archiv	S	1
G. 6. 1.	Zpracování archiválií	Rešerše	konec příslušného roku	Rektorát - Univerzitní archiv	A	5
G. 6. 2.		Potvrzení, duplikáty, výpisy zkoušek	konec příslušného roku	Rektorát - Univerzitní archiv	S	5
G. 6. 3.		Evidence potvrzení, duplikátů, výpisů zkoušek	konec příslušného roku	Rektorát - Univerzitní archiv	A	5
G. 7. 1.	Archivní fondy	Spisy o fondu, evidence NAD	rok vyřazení fondu	Rektorát - Univerzitní archiv	A	1
G. 7. 2.		Archivní pomůcky – inventáře, katalogy	rok ukončení platnosti	Rektorát - Univerzitní archiv	A	1
G. 7. 3.		Evidence měření vlhkosti a teplot	konec příslušného roku	Rektorát - Univerzitní archiv	S	

Skartační znak

Spisový znak

Skartační lhůta

Vždy je nutné řídit se Spisovým řádem platným v době vyřízení dokumentu:

Pro dokumenty vzniklé **před** 1. 1. 2021 - Spisový a skartační řád MENDELU – Směrnice 1/2010

Pro dokumenty vzniklé **po** 1. 1. 2021 - Spisový řád MENDELU – Směrnice rektora 5/2020

Ukládání spisů do spisovny

Kam? Spisy ukládáme do spisovny, pokud pracoviště nemá určenou spisovnu, ukládá dokumenty v registratuře (=kancelář).

Spisovna a registratura existuje jak ve “fyzickém světě” (místnost) pro ukládání analogových dokumentů, tak i v “digitálním světě” (spisovna v ESSL) pro ukládání evidenčních záznamů a digitálních dokumentů.

Jak? Evidenční záznamy jsou předávány do spisovny v ESSL (viz [Návod ESSL – Uzavírání spisů a předání do spisovny](#)). Přitom je vytvořen Předávací protokol, který obsahuje seznam předávaných dokumentů, spisové a skartační znaky.

Digitální dokumenty jsou přílohou evidenčních záznamů. Analogové dokumenty se navíc předávají i fyzicky.

Pro dokumenty neevidované v ESSL anebo vzniklých před 1. 1. 2021 platí, že jsou předávány na základě Předávacího protokolu do spisovny. Vzor předávacího protokolu pro analogové dokumenty naleznete <https://archiv.mendelu.cz/26668-formulare-a-tiskopisy>

Předávací protokoly jsou uloženy ve spisovně a vytváří evidenci dokumentů uložených ve spisovně.

Kdy? Spisy předáváme ideálně 1x ročně jako jednorázovou akci

Komu? Spisy jsou předávány správci spisovny, příp. registratury. Při předávání dokumentů správce spisovny kontroluje, zda jsou předávané dokumenty originály, zda souhlasí množství listů a počet příloh, zda jsou spisy kompletní a zda jsou správně označeny spisovými a skartačními znaky. U analogových dokumentů navíc kontroluje označení podacím razítkem, podpisy a razítka na dokumentech.

=> pokud předávané dokumenty nejsou kompletní a v pořádku správce spisovny může odmítnout jejich převzetí

Předávat i kopie? Kopie pořizované pro vlastní potřebu nepředáváme do spisovny. Výjimkou jsou kopie, které jsou důležitou součástí spisu s originály, nebo důležitou přílohou originálního dokumentu

Na jak dlouho? Dokumenty jsou ve spisovně nebo registratuře uloženy po dobu, dokud neuplyne předepsaná skartační lhůta. V ESSL jsou lhůty hlídány systémem.

Příklad: Máme dokument se skartační lhůtou 5 let. Skartační lhůta se počítá od 1. ledna následujícího roku od vyřízení spisu. U spisu vyřízeného 15. června 2022 se pětiletá skartační lhůta počítá od 1. ledna 2023. Dokument ve spisovně bude uložen do roku 2027. V roce 2028 bude předán ke skartačnímu řízení ze spisovny do univerzitního archivu.

Vedení spisovny nebo registratury

Spisovnu nebo registraturu fyzickou i digitální má na starosti jeden člověk pověřený správou spisovny.

Prostor musí být zabezpečený proti přístupu cizích osob, měl by být uzamykatelný. Nesmí jím vést vodovodní potrubí, kdy by hrozilo v případě poškození potrubí zničení dokumentů.

Ve spisovně nebo registratuře je vedena evidence dokumentů. Ta může být tvořena předávacími protokoly. Dokumenty vedené mimo ESSS jsou evidovány v evidenční knize.

Po proběhnutém skartačním řízení jsou vyřazené dokumenty z evidencí spisovny nebo registratury vyškrtnuty.

Součástí evidenčního záznamu je název dokumentu, roky vzniku dokumentů daného spisu, spisový znak, skartační znak a lhůta, rok předání dokumentů k výběru archiválií ve skartačním řízení.

V případě nahlížení nebo vypůjčení dokumentů ze spisovny nebo registratury jsou tyto záznamy zapsány do knihy nahlížení a vypůjček.

Vyřazování dokumentů (skartační řízení)

Kdy? K vyřazování dokumentů ve skartačním řízení dochází po uplynutí skartačních lhůt zpravidla 1x ročně nebo 1x za dva roky

Skartační řízení připravuje správce spisovny ve spolupráci s univerzitním archivem, který dokumenty přebírá. Bez skartačního řízení nelze žádné dokumenty ničit.

U digitálních dokumentů se ke skartačnímu řízení předkládají evidenční záznamy spolu s přílohami v ESSL.

U analogových dokumentů se ke skartačnímu řízení předávají evidenční záznamy v ESSL spolu se samotnými analogovými dokumenty.

Pro dokumenty vzniklé po 1. 1. 2021 se skartační řízení připravuje v ESSL. Dokumenty vzniklé před 1. 1. 2021 se vyřazují ve skartačním řízení prováděném mimo ESSL. Toto skartační řízení se zahajuje na základě žádosti, kterou naleznete zde: <https://archiv.mendelu.cz/25119-vyber-archivalii>. Jedná se o *Žádost o provedení výběru archiválií ve skartačním řízení*. Žádost vyplňuje správce spisovny a posílá ji ke kontrole archivu prostřednictvím emailu. Po schválení archivem je žádost spolu s dokumenty předána univerzitnímu archivu. Po posouzení předložených dokumentů Univerzitním archivem vyhotoví archiv Protokol o výběru archiválií ve skartačním řízení, který předá správci spisovny.

Podrobnější informace

Na webových stránkách univerzitního archivu <https://archiv.mendelu.cz> naleznete v sekci *Spisovny a jejich pravidla* podrobnější informace k problematice spisoven, informace pro správce spisoven a předávající. Dále pak v sekci *Skartační řízení a výběr archiválií* detailnější informace k tomuto tématu.

Pro práci v ESSL jsou k dispozici návody na stránkách Oddělení spisové a archivní služby a podatelny <https://spisovasluzba.mendelu.cz/navody-essl>